

A magyar erdészeti irodalom egy még megírásra váró könyve

Mottó:

„Az utódokra nézve csak üdvös és buzdító lehet, ha elődeinek nagy, szép és dicséretes tettei mintegy örökségül fennmaradtak.” (Elbangzott az OMSE alap-szabályát jóváhagyó közgyűlésen 1843-ban.)

Aki szakmánk „nagy erdészeinek” életéről és munkásságáról szeretne valamit megtudni, az sajnálattal állapíthatja meg, hogy erdészeti irodalmunk – több száz éves múltja ellenére is – egy „magyar erdészeti életrajzok” témájú könyvvel nem rendelkezik. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy szakmánk nagyjairól eddig még nem jelentek meg hosszabb-rövidebb terjedelmű életrajzok, megemlékezések, hanem azt, hogy egy önálló, csak erdészeti életrajzokat tartalmazó könyvünk nincsen.

Ezért itt megemlíteném, hogy a leginkább különböző évfordulókhoz, különböző kiadványokban elszórtan megjelent életrajzokon kívül, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum által kiadott 3 kötetes „Magyar Agrártörténeti Életrajzok”-ban (kiadva 1987, 1988 és 1989) is található erdészeti életrajzok. Ebben a 3 kötetben (összesen 2363 oldal) 587 életrajz közül 48 az erdészeti vonatkozású. Három hatalmas kötetet – ha még egyáltalán kaphatók – azonban valószínű csak kevesen vennék meg azért, hogy 48 erdészeti életrajz tulajdonába jussanak. Ezenkívül szakmánk állítólag mindig és minden téren függetlenségre törekedett – mind bányászattól, mind mezőgazdaságtól –, itt az idő, hogy legalább ezen a téren önállóvá váljunk.

Az előbb tárgyaltakon kívül más okok is indokolják egy önálló „Magyar erdészeti életrajzok” c. könyv kiadását.

Ismert, hogy a médiák által befolyásolt és irányított közvéleményben az erdészek munkájáról az utóbbi időben egy elég negatív, eltorzított kép alakult ki. Ezért szükséges volna, hogy egy ilyen témájú könyv ne csak az erdészek, hanem mindazok számára is íródjon, akik a természetet (így az erdőt is) tisztelik és szeretik. Egy jól megszerkesztett „Magyar erdészeti életrajzok” c. könyvből (kielégítő bevezetéssel és esetleg a függelékben a fontosabb erdészeti szakkifejezések szövegmagyarázatával ellátva) a nem szakmabeliek is

megtudhatnák, hogy az erdészek munkája sosem volt öncélú, hanem mindig a társadalom érdekeit is szolgálta. Már akkor is, amikor a többcélú erdőgazdálkodás elvei még nem voltak ismereteseek.

Sajnálatos eddig csak az, hogy akik erdeink fenntartásáért és gyarapításáért, a természetvédelem elméleti alapjának lerakásáért, törvényerőre emeléséért, majd a törvények betartásáért a legtöbb tettek, azok nevére és munkásságáról a közvélemény jóformán semmit sem tud. Egy jól megszerkesztett „erdészeti biográfia” kiadása talán változást hozna ezen a téren is.

Az életrajzok megírásánál azonban irányelvként kell kitűzni, hogy életrajzi adatként csak azt írjuk, amit okmányokkal, forrásmunkákkal igazolni is tudunk. Fel kell hagynunk azzal az erdészeti-történetírással, amely a mindenkori uralkodó rendszer ideológiájához igazodik, illetve azt szolgálja. Az ilyen szellemű történetírás főleg az elmúlt szocialista rendszerünkre volt jellemző. Mítosz- vagy legendaköltésektől, életrajzok átírásától, események történetének meghamisításától azonban a rendszerváltás óta eltelt idők erdészeti irodalma sem mentes. Vissza azonban az eredeti témához.

Szeretném ajánlani, hogy egy jövőbeni „magyar erdészeti életrajzokba” – az eddigi szokástól eltérően – olyan középfokú végzettségű erdészek életrajza is bekerüljön, akik kiemelkedő szakmai munkájuk révén erre szintén rászolgáltak.

Ugyanúgy helyet kell kapni itt azoknak a nagy erdészeinknek is, akiknek neve már feledésbe merült, vagy akikről nagyon keveset tudunk. Egy pár a sok közül:

Mak Domokos (1755–1805?). Pappból lett erdész. Magyarországon először fáradozott egy erdészeti iskola felállításáért. (Erdőlés Tudományának Oskolája). L. Weisz Leo: Mak Domokosról. Adalékok az erdészeti szakoktatásról hazánkban. E.L. 1929, 133–141. o.

Ráth Ignác (1790–1827), Wilckens első tanársegédje, Erdély erdőfőfelügyelője 1821–1827-ig, erdészeti térképeken először alkalmazta a szintvonalazást.

Téglási Erbei József (1792–1868).

Papból lett mérnök, botanikus, majd erdész. Torda megye erdőfelügyelője. Az első volt, aki egy magyar–német erdészeti szótárt összeállított. (Csak kéziratban maradt fenn.)

Fuchs Frigyes (1799–1874) földmérő, szepességi erdő- és vasműfelügyelő. (L. Fuchs F.: Magyarország őserdei. Fordította: Madas László, 2001)

Ujsághy Zsigmond (1830–1914) erdőmérnök, erdőfelügyelő, a fotogrammetria magyar úttörője. (L. Tárczy-Hornoch Antal: Egy elfelejtett magyar úttörő. E.L. 1941, 681–685. o.)

Végül szeretném kifejezni: tisztában vagyok azzal, hogy egy ilyen nagy terjedelmű „Magyar erdészeti életrajzok” c. könyvet (kb. 150 személyről) csak összefogással lehet úgy megszerkeszteni, mint kiadni. Ezért bízok abban, hogy ennek megvalósítását egyesületünk tagsága ugyanúgy magáévá fogja tenni, amint pár évvel ezelőtt a „Mi nyelvünk” c. könyv megjelenését lehetővé tette.

Leopold Árpád

A városi zöldövezetek erdeiről

Kanada földünk egyik legerdősültebb országa. A városi lakosság 80%-a él itt város körüli zöldövezetekben, vagyis bensőséges közelségben a természeti adottságokkal. Utóbbiak a lakosság számára széles körű környezeti és szocio-ökonómiai védelmet nyújtanak. Egy Ontarióban végzett felmérés szerint a lakosság tudatában van ennek a ténynek, ezért interdiszciplináris alapon stratégiát dolgoznak ki az ilyen erdők védelmére, célszerű használatára. Nos, ha a növekvő beépítések miatt aggasztóan csökkenő budapesti zöldövezetre gondolunk, vagy arra, hogy Kecskeméten csak erős erdészeti összefogással sikerült a háború utáni egymilliomodik hektár erdősítése révén felcseperedő erdőt megvédeni a bevásárló központok terjeszkedésétől, akkor mi is elgondolkodhatunk a kanadai kezdeményezésen.

(Forrás: *The Forestry Chronicle*, 23. 4. sz.)

ref.: **Dr. Szodfridt István**